

צעדים להכלה ושילוב מיטביים בבית הספר

בתוך בית הספר:	מבוגר משמעותי לכל תלמיד
13	כל אחד מתלמידי בית הספר ילווה בתהליך אישי של צרכים ומענים על ידי מבוגר משמעותי.
14	מאפייני הליווי של המבוגר המשמעותי: • יצירת קשר אישי ותומך עם הילד ומשפחתו • ראיית הילד, כוחותיו וצרכיו • היכרות עם עולם הילד על פני רצף היום • בעל/ת ידע מקצועי: על בית הספר, על הסביבה והקהילה ועל השותפים האפשריים • התאמת מענים מתאימים לצרכי הילד
15	מחנכת/ת הכתה: תתכלל את כלל תהליכי הליווי.

מחוץ לבית הספר:	מינוי גורם רשותי המתכלל את הפורום ואת כלל הפריסה של מגוון הגורמים ברשות לטובת מענה לצרכים, מגן עד תיכון.
16	
17	הקמת פורום ארגונים שכולל נציגי חינוך פורמלי, חינוך בלתי פורמלי, נציגי מגזר שלישי וקהילה.
18	פיתוח תשתית טכנולוגית המאגמת ומארגנת את המענים והידע בנושא ההכלה וההשתלבות.

להורים ולקהילה:	מתן כלים לניהול שיח משתף, הכרות עם ציר השותפויות ועם מודלים ליצירת הסכמות.
19	
20	גיבוש מהלכים לבירור, לחשיפה ולהטמעת ערכים, תפיסות ועמדות, תוך התייחסות לשונות בין כל באי ביה"ס.
21	הקניית ידע בנושא תלמידים שוני צרכים וגיבוש כלים לצורך מתן מענים מיטביים לכל באי בית הספר.
22	יצירת שגרה לקיום וביסוס דיאלוג משמעותי עם כל השותפים (הורים ותלמידים), בתדירות קבועה.
23	ביסוס התפיסה של אחריות ושותפות קהילתית כבסיס להכלה מיטבית.

שגרות ארגוניות:	
1	יצירת קהילת היוועצות ולמידה סביב צרכי הצוות החינוכי בבית הספר.
2	יצירת שגרה לביסוס שיתוף פעולה קבוע של רשות מקומית, מנהל ביו"ס, מפקחת, שפ"י.
3	גיבוש והטמעה של מונחי יסוד ושפה אחידה בנושא הכלה והשתלבות, כולל בתהליכי הערכה ומדידה בית ספרית.
4	שילוב נושא ההכלה בתוכנית העבודה הבית ספרית, תוך יצירת סדירויות ושגרות.
5	גמישות במערכת השעות הבית ספרית בהפסקות ובשיעורים.
6	ארגון לומדים: למידה רב גילאית, קבוצות הטרוגניות, למידה בחברותא.

סביבה פיזית לימודית:	
7	סביבה לימודית עשירה, גמישה ומגוונת.
8	גבולות מרחב: הסתכלות על כל המרחב הבית ספרי (מסדרון, חצר, כיתות) כסביבה לימודית, מאפשרת הכלה של מגוון צרכים. עיצוב מרחבי למידה שמאפשרים למידה מותאמת.

לצוות:	
9	חיזוק תחושת המסוגלות של הצוות החינוכי למתן מענה לכל באי בית הספר
10	הכשרת חדר מורים בנושא תלמידים שוני צרכים.
11	העמקת תפיסת ההכלה ובניית כלים לניהול שותפות עם הורים.
12	גיוון אוכלוסיית חדר המורים ושילוב מורים עם צרכים מיוחדים.

כלי זה נוצר עבורכם צוותי החינוך בבתי הספר, כתוצר של תהליך בו השתתפו מנהלי בתי ספר, מנהלי מחלקות חינוך, נציגי מטה ופיקוח, ארגוני מגזר שלישי, תלמידים והורים. מטרת הכלי לסייע בהטמעת מתווה השילוב וההכלה.

המעגל הפנימי מתבונן על מגוון הצרכים הייחודיים של כל תלמיד/ה בבית הספר (פיזי, חברתי, רגשי, לימודי). המעגל החיצוני מתייחס אל מרחבי החיים של התלמיד/ה, כשלכל אחד מהם יש אפשרות לתת מענה לצרכים המגוונים (בית הספר, שכונה / עיר, חינוך בלתי פורמלי, משפחה, קהילה). המעגל החיצוני יכול לתת מענה לכל אחד מהצרכים שבמעגל הפנימי.

זיקקנו עבורכם מספר המלצות מרכזיות הנוגעות לתהליכים ופעולות נדרשות בבית הספר ובקהילה. בחלק מההמלצות תוכלו למצוא קישורים למסמכים מפורטים שיוכלו לסייע לכם בהעמקה, ונכתבו ע"י אנשי מקצוע במשרד החינוך וע"י ארגונים חיצונים. דגש מיוחד ניתן להמלצות שנבחרו כהמלצות זהב.

לנוחיותכם מצורפת סדנה מומלצת להעברה בחדר המורים.

במידה וברצונכם להוסיף קישורים לחומרים נוספים, אנא שלחו לכתובת ronitgra@education.gov.il

